

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

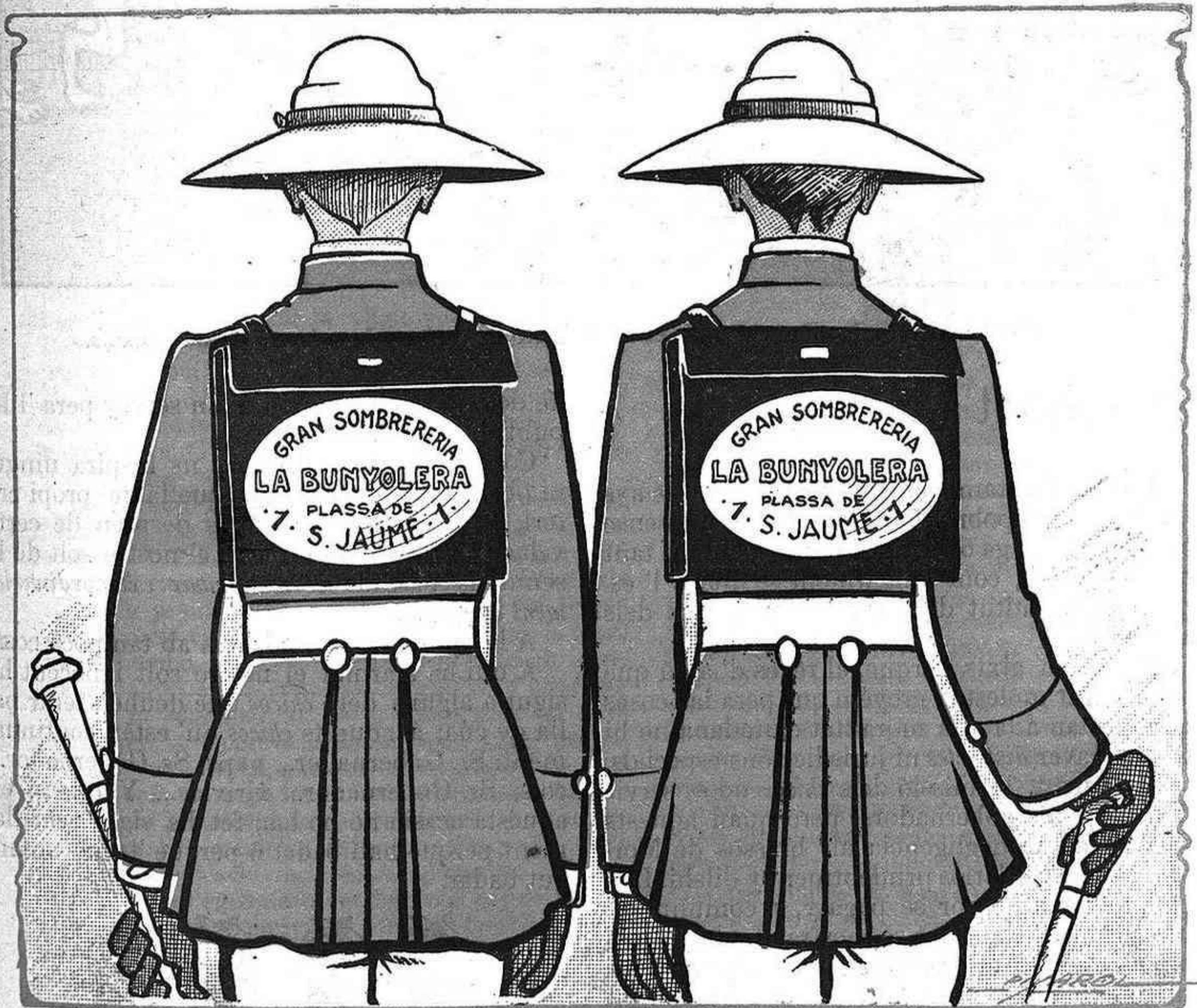
PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya.
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIO
LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

ANUNCIS MODERNISTAS

Admirant á xichs y á grans,
va la parella de urbáns.

UNA PELÍCULA «SENSACIONAL»

—¿Veuen, senyors?... Donchs aixó es la perdició de molts y la salvació de uns quants.

Tornant á lo de l' orella

A nosaltres tampoch ens preocupan els ays llastimers del pobre *Jordi*; també 'ns té sense cuidado si 's juga ó nó, aquí ó allá, pero no tant que 'ns tirém, com vulgarment se diu, á l' esquena la ineptitud dels uns y la incultura dels altres.

Y pensém aixís perque, al revés d' algú que s' ha sentit molestat, creyém que pera las cosas que afectan á la alta moralitat ciutadana no hi té que haver *districtes* ni jurisdiccions especials.

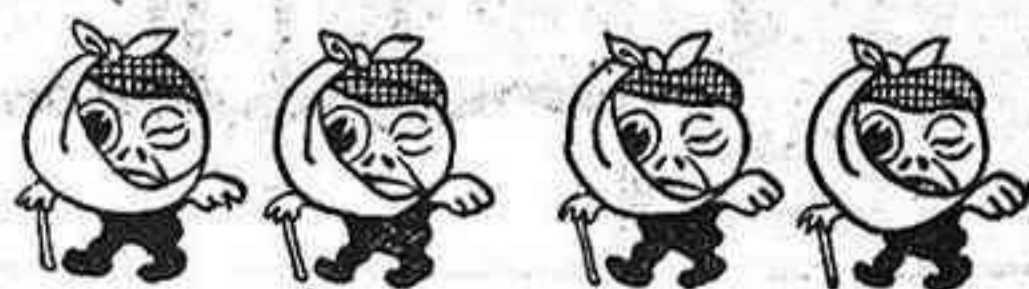
Certament, la missió dels *chicos* no es servir d' espieta als governadors, pero quan aquests s' entregan ab negligencia als brassos de Morfeu, cal desvetllarlos prudentment y dilshi: Llévat! Favor ab favor se paga y, si comunment una primera autoritat se mostra atenta y amable ab els *niños informadores*, just es que aquests tingan ab ella, un día, l' atenció y l' amabilitat

de donarli l' alerta quan d' un servey pera 'l bé públich se tracta.

Consti que á nosaltres no 'ns inspira ningú, ni obehím á altra consigna que la del propi criteri, al contrari de lo que 's desprén de certa velada afirmació al dir que el nostre solt de la senmana passada *vé á alarmar extraordinariamente la opinió*.

A la opinió no se l' alarma ab tan poca cosa.

A qui ha alarmat el nostre solt ignocent ha sigut á alguns dels *chicos* que deuen tenir palla de cúa; á aquests *chicos* qu' están continuamente: Sr. Gobernador... naps, Sr. Gobernador... cols, Sr. Gobernador... xirivias... Y que si en aquesta ocasió no ho han fet ha sigut senzillament perque han badat ó perque 'ls ha convingut badar.

El bombo de la Ronda

HA estat la parodia de las bombas; inofensiva, porque'l *bombista* fantástich no gasta càrrega de cap mena pera las explosiòns. Pero si ell no més hi posava el soroll, la càrrega se van cuydar de posarli altres; els tristots policíes de caball, que investían als badochs pel carrer, amunt y avall de la *casa misteriosa*. Y aixís els «cops de bombo» ja no n'han estat d'inofensius; de retruch se tornavan cops de sabre. ¡Aneuvosen rihent dels sabres de la policíal Aneu dihent que hi ha poch home pera tant. Os el veyeu venir fent tantinas dalt del caball que no té gens de ganas de tirarse demunt del pacífich *paisanaje*; os el veyeu lluny, tot atrafegat, y os sembla quasi cómich... Un llampech, y tanto! Ja heu rebut. Está probat, ab verdanchs demostratius, que'l sabre dels policíes montats es perillós á quatre canas. Donchs ¡ull!

¡Si n'hi havia de gent aqueixas nits passadas á la Ronda de Sant Antoni, de la Riera Alta al mercatl... A las primeras horas hi feyan guardia destacaments del vehinat; homes en màniga de camisa, espitregats, y donas sense cotilla, en rotllos á las cantonadas ó asseguts á las tauletas de las tabernas. A las dotze comensavan els camins de formiga de tots indrets, y á la una ja estaban las aceras atapahidas. Els agents de policíal anavan y venían, volguent *disoldre* á la gernació; pero ja podían remenar que darrera d'ells se tornava á espessehir el grupo compacte. Com si haguessin volgut disoldre un grapat d'arena dins d'un got d'aygua. Y, no conseguintho, s'enfadavan ab l'arena; y venían las empentas y els cops, las protestas y las detencions. El *bombo*, inofensiu y tot, ha fet víctimas de *pronóstico reservado*, las del sabre y las de la justicia, que ja son á la presó.

A la multitud de la Ronda hi havia 'ls espectadors que trobareu de nit al devant d'un foch, d'una «Casa de Socorro», d'un accident ó d'un crim. Hi son sempre, porque son gent de nits; pocas donas, de las que no tenen res per perdre, y molts homes; periodistas, estudiants, jugadors, pinxos, y alguna colleta de senyors que de día son correctíssims, generalment defensors de la religió y del ordre social. Pero la gent de nit no hauría donat l'abast pera omplir la Ronda; la reforsavan, quasi la submergían las familias menestralas, que hi anavan á donar el vol avans de ficarse al llit: el pare y la mare, ab las noyas devant, tal com passan honestament per la Rambla al sortir del cinematógrafo.

De tant en tant se sentían riallas entremitj del burgit de las conversas, pero la gent no estava alegre. No l'havían portada á n'aquella hora y á n'aquell carrer las ganas de divertir-se. Els diaris sí que 's prenían de per riure 'ls *cops de bombo* que ningú podía explicar á la casa de la Ronda; la gent, nó. El bombo, qu' es un instrument grotesch, sugeria á n'aquellas animetas esporuguidas la intervenció de lo sobrenatural, de lo sobrehumá, del altre món, que 'ls esperitualistas barrejan ab el nostre. Com un mal antich, que una esgarrinxada revela á flor de pell, els cops inexplicables d'aquell bombo inmaterial han despertat las vellas creencias endormiscadas. Son animetas petites que no poden esperar una explicació racional de lo que no entenen, que no poden aguantar ni un según el pes del dubte. ¡La veritat es tan lluny y el camí tan fosch! Ellas no la distingeixen, ni la sospitan. ¿Per qué? Si sense caminar gens la veuen; si la mateixa curtedat de vista els serveix pera véurerla millor. La que 'ls es-

perits forts cercan ab fatichs y angunias, á n'ellas els hi porta la ilusió benefactora. La veritat llunyana es encare duptosa; pera las animetas migradas la ilusió propera es tota seguretat. Per aixó son irreductibles; no hi valen pas rahóns ab ellas.

Els sorolls de la casa deshabitada, no cal perdre horas inquirint d'ahónt surten. Son avisos de las fantasmas que 'ns acompanyan sempre y per tot arreu. No 's pert aixís com aixís el pensar que 'ls difunts no 'ns deixan. Y quant á la casa trista, una dona sola sent caure á la cuyna la cullera qu' una rata ha tombat del tinell, lo primer que se li acut es cridar esgarrifada. *¿Mort, qui t'ha mort?... ó bé ¿Qué demaneu de la part de Déu?...* Y 's queda escoltant la veu del altre món que li té de respondre, aguantant-se l'alé, posada la mirada fixa al quadro tenebrós de la porta per la que té de guaytar l'aparició impalpable com una boyrina blanca...

El bombo de la Ronda, no calía pas amohinarse buscant lo qu'era. Una dona ja ho sabia: era un mort que demana missas pera treure l'ánima del purgatori. Y els qui no ho sabían tan del cert, fantasejavan també cosas sobrenaturals...

¡Com se reduheix, quant un s'hi fixa, la funció de la rahó, directora honoraria de la vida esperituall A todas las categorías fins á las més altas, dirigeix l'instint las accions trascendentals; el capitá sabi s'amaga quan el vaixell está á punt de pérdres á la ressaga ó á la boyra, y li pren el lloch el tarambana del grumet. Als grans dolors, las inteligencias mitjanas desfalleixen, y la salvació vé de fora, d'intercessions divinals, que ningú podrá may examinar y analizar. Més avall hi ha milións de criaturas humanas que no viuen la seva propia vida; no primitivas y salvatjes, sino civilizadas ben vestidas, que saben llegir y escriure. A las ciutats hi ha moltíssima gent que practica de tan en tan las arts de la bruxeria que demana sovint als *fetiches* de fusta ó de pedra diners, sòrt, salut y fins la mort ó la desgracia d'altre. Hi ha molts donas perdudas, que hi van sempre de perdudas, y que tot, lo qu' es diu tot, ho esperan de lo sobrenatural; viuen en perpétua espectació del miracle, y ho explican tot, no per lleys y rahóns naturals, sino miraculosas.

Després, la més forta impulsió á creure en l'univers esperitual invisible que 'ns anega, vé de lo segura que una part grandíssima de l'humanitat está de que no 'ns morim del tot; vé del horror que trasbalsa als més serens y equilibrats al pensar en la propia disolució absoluta.

S'hi té de comptar, ab un sentiment de l'humanitat que persisteix eternament contra la rahó, que evoluciona adaptant-se á cada avens de la civilizació, y 's fica fins als laboratoris experimentals. Perque ja som, temps ha, á n'el *esperitisme científich*. Homes rigurosament metódichs son declaradament esperitistas; d'aquell esperitisme mansoy del Hipólit Denizart (*Allan Kardec*) que va corre per Espanya, sino del esperitisme d'experiencia que no sembla poder enganyar á investigadors com el naturalista Russell Wallace, com el físich Crookes, com el periodista Stead (saludeu al mestre, companys!), com al fisiólech Richet, com á tans altres. El's han sentit percussions com las de la casa de la Ronda, han notat alteració del pes dels còssos, alsament de pesos enlayre, personas que no tocavan á terra, aparicions lluminosas, mans que no eran de ningú y escribían, caras fantomáticas...

¿Cóm rebutjar aqueixos testimonis? Jo no ho sé. Pero lo que 'm preocupa es la classe baixa de tots, tots aqueixos esperits que ab tants milers d'anys no 'ns han dit una paraula noble, y que 's donan á conéixer tocant las castanyolas ó ventant bofetadas.

¡Potser l'esperit degenera al perdre el cos humà!
Del *esperit* que sembla tocà 'l bombo á la Ronda
me sembla que 'ns en podém riure, mentres no se
'ns probi que 'ns ho hem de pendre de debó. Ara, de
la generació que s' hi reunía, no 'ns n' hem de riure,
perque es una mostra de tóta l' historia de l' huma-
nitat.

TULP

SONET

D' un bes...

Aquest bes, oh cervell, qu' ara garbellas,
del goig erótic en la dolsa malla,
em diu molt baix: *Somnia, crea y calla,*
y ab suavitat ve á clourem las parpellas.

Ab gronxols joganers las cosas vellas,
em va evocant y en ellas m' enmiralla,
y el calú del desitj pren revifalla,
describint llenguas rojas com rosellas.

Mes, oh visions suaus, devant natura,
vos esvahi, y sou ben poca cosa,
y en amargó torneu vostra dolsura,

líricament fent de son cántich glosa,
fugint al lluny del lluny hont sóls perdura
vostra lluisor, que oscila misteriosa.

JOHANNUS

AB TOTA CALMA

Ara que sobre la excitació produhida pels darrers
atentats terroristas hi ha caygut el benéfic calmant
del temps, no será tal volta inoportú parlar una es-
tona d' un perill qu' en aquesta qüestió va envolt;
perill que á tots per igual ha de preocuparnos, per-
que tots podém un día ó altre tocarne las conse-
qüencias.

L' endemà de la explosió vareig llegirho en no
sé quín diari:

«En els primers moments, la policia detingué á
alguns individus que corrían. El públich, indignat,
s' amotiná contra ells y pretingué linxarlos.»

Aquest es el fet, l' aspecte perillós de la qüestió,
despullat de tot enfarfeg retóric. ¿Corrían? Merei-
xían, donchs, ser detinguts. ¿La policia els duya
presos? Lo natural era, donchs, procedir al seu lin-
xament.

No es necessari esforsarse gayre pera evidenciar
tota la monstruositat d' aquesta *lógica* impressionis-
ta. El procediment es senzill y económic, pero las
conseqüencias que de semblant manera d' adminis-
trar justicia poden originarse fan posar els pèls de
punta.

Y la veritat es que si 'l día del darrer atentat de
la rambla de las Flors el procediment no va durse
á la práctica, no sigué pas perque no hi hagués pre-
cedents numerosos.

* *

Molts barcelonins recordan encare un cas de lin-
xament, motivat per rahóns casi tan *sólidas* com las
que alegavan els respectables ciutadans que á la
Rambla volían arrossegar á uns individus que ha-
vian corregut.

Era l' any 73. Detinguts á Sans nou homes acu-
sats d' haver comés un robo, la forsa armada 'ls
conduhía lligats á la presó. Al arribar al portal de

EL GLOSADOR MES SUBSTANCIÓS

LLUIS BARRILLÓN, famós fondista del carrer Ma-
jor de Gracia, qui senmanalment en els aparadors
de la seva botiga glosa ab diversitat de substancias
alimenticias tota mena de successos d' actualitat.

Sant Antoni, la multitud, que s' adoná d' aquell si-
nistre corteig, volgué saber de qué 's tractava.

«Son lladres,» digué algú. Y sense més averigua-
cions, reventant de prompte la indignació popular,
als crits de: ¡Lladres!... ¡Son lladres!... la gent se tirá
al demunt d' aquell pilot de carn humana, s' aixeca-
ren mil brassos y 'ls tiros, las pedradas, els cops de
ganivet dongueren en poch moments compte dels
miserables detinguts. Quatre varen quedar allí,
morts; tres resultaren ab feridas gravíssimas.

Pero aixó no es tot. Conduhits á la presó els de-
tinguts que quedavan y vista més tart la causa da-
vant del tribunal, la justicia declará que ni ells ni
cap dels assassinats al portal de Sant Antoni tenia
res que veure ab el robo de que se 'ls acusava. *Eran
ignocents.*

* *

Els exaltats que l' altre día á la rambla de las
Flors tractavan de linxar á uns ciutadans *que cor-
rían*, ¿volían potser repetir aquella repugnant esce-
na? ¿No saben á lo que s' exposavan ab la seva ex-
tranya manera de jutjar als *delinqüents* y de pronun-
ciar á pas de carga sentencias inapelables?

Siguin franchs: de trobarse vostés—parlo ab els
frustats linxadors de la Rambla—de trobarse á prop
d' un lloch ahónt reventés una bomba, ¿qué farían
en els primers moments? ¿No 's posarían á corre,

com tothom fa, fugint del soptat perill que la explosió 'ls revela?

Lo qu' es jo, sincerament ho confesso, si 'l capritxós atzar me coloca alguna vegada en aquest cas, indubtablement molest; si un día sento á prop meu l' espatech d' un enginy terrorista, procuraré tot lo depressa possible apartarme del lloch del atentat, y si las camas se 'm posan á corre, correré, sense entretenirme en pensar si corrent me comprometo ni si la culpabilitat d' un home es cosa que pugui graduarse per la velocitat de la seva marxa.

May, may se 'm ocurrirá que, si vull que la gent no 'm linxi, després de sentir l' explosió haig de quedarme allí plantat, tranquil, somrihent com qui baixa del hort ó está esperant á la xicota.

Y si algú perque corro té l' humorada de dirme que soch un mal ciudadá, jo li respondré que 'ls mals ciudadans son els que, trobantse baix el pes d' una excitació qu' enterboleix el cervell y anula la rahó, pretenen exercir de jutjes y fallar causas que ni sisquera coneixen.

*
*
*

Convé meditarlas y recordarlas sovint aquestas consideracions, perque tal com á Barcelona van posantse las cosas, no faltaría sinó que als perills que representan els atentats terroristas s' hi hagués d'

anyadir la nerviosa exaltació dels apreciables ciudadans que s' empenyan en que al sentir esclatar un aparato infernal, en lloch de fugir, ens assentém tranquilament al mitj del carrer y 'ns posém á xiular la *matchicha* ó 'l *duo dels parayguas* pera demostrar evidentment la nostra ignocencia.

Molt bé 'm sembla que s' odíhi als criminals y se 'ls persegueixi, y millor encare que se 'ls atrapi y se 'ls castigui. Lo que ja no 'm sembla tan bé es que 's perdi la serenitat y que pel desitj d' agafar á algú s' agafi á qualsevol pobre diable que no ha comés altre crim que apretar el pas, donchs una cosa es cassar llops y un' altra disparar de boig sobre 'ls infelissos bèns que son dels llops las primeras víctimas.

Ja ho sé que tropessar ab una bomba no deu ser massa agradable; pero, toparse ab un d' aquests aixelabrats que perque correm volen que siguem nosaltres els autors de la fetxoria, ¿ha de serho gayre més?

A. MARCH

UNA PREGUNTA

¿Que no hi posarán cadiras enguany al passeig de Gracia?

A LA PARADA DE SANT ANTONI

—Guardias!... Guardias!!... Arriba, un poco de aire. Allí, «frente la casa de los duendes», faltan fuerzas, y ustedes aquí charlando...

—Nó, don Angel, nó; vosté 'ns confón ab els seus súbdits. Nosaltres som dels del inglés.

Senyó arcalde ¿qué ha passat?
 ¿Per qué deixa abandonada
 aquella vía tan céntrica?
 ¡Tan bé que avans ens anava
 á tots els que no podém
 sortir á fora á pendre 'ls ayres!
 ¡Tan bé que 'ls cursis allí
 hi capdellavam bacaynas
 y 'ns davan ayres de conde
 en cadiras... rovelladas.

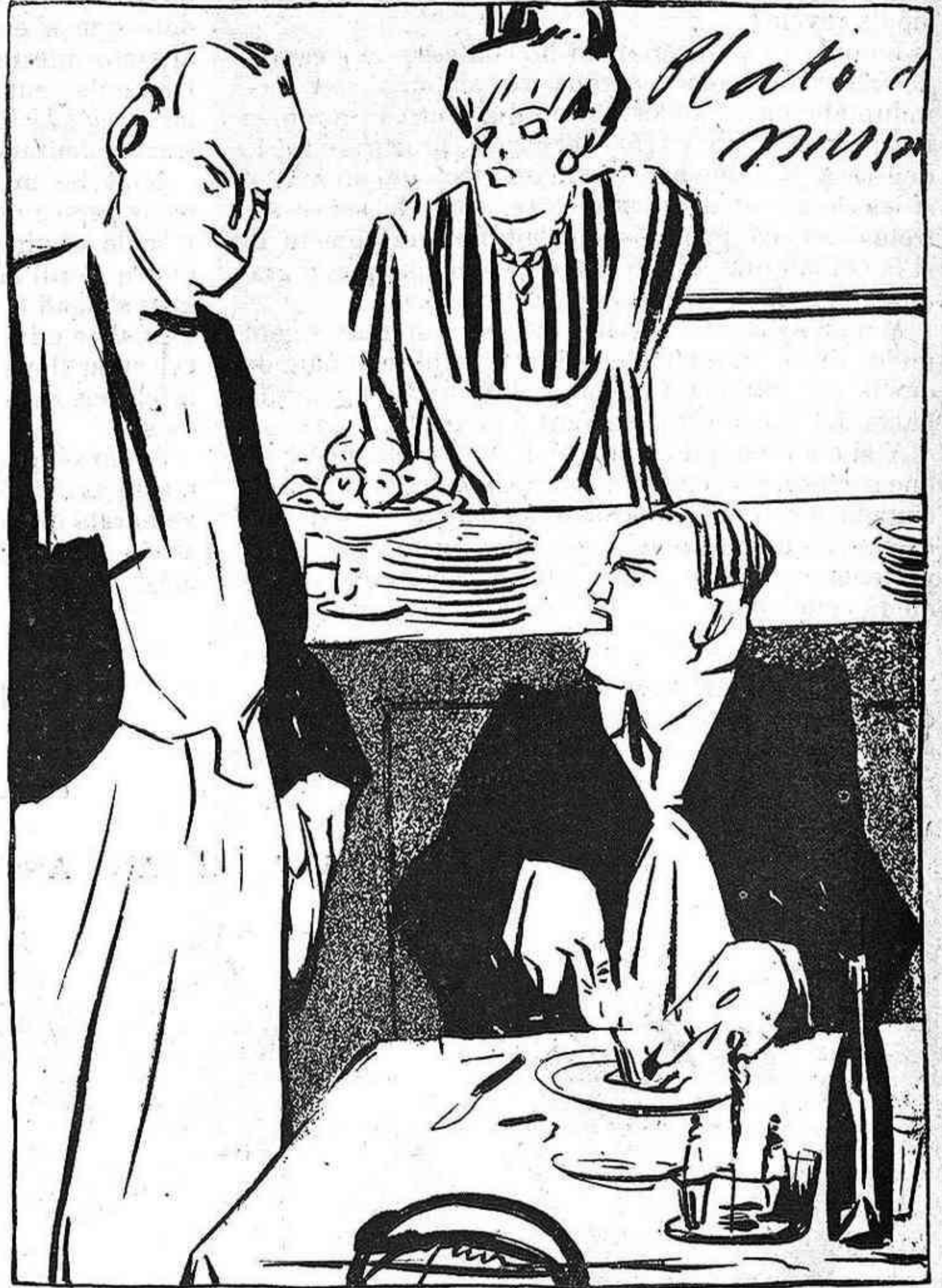
Dirán que ja hi han pedrissos,
 pero, son poch y no bastan;
 además, seure en pedris
 fa pobre ó fa trinxerayre,
 mentres que en una cadira
 s'hi está bé y hi ha la ventatja
 de que quan un, per prudencia,
 al veure 'l cobrador, s'alsa,
 sempre 'n treu els pantalóns
 estripats de... de certa banda.

A. S. MATRÁS

GLOSARI

En el Parlament de la nostra estimada Espanya està succeint una cosa que segurament no deu tenir pariona en els anys ja gloriosos de l'història parlamentaria. El president del Concell té castigats als diputats a parla obligatoria. Els nois no feien bondat, i els ha tret els postres, i l'entrant, i vinga bolado i que ningú's mogui! Si això hagués sigut a l'ivern, el càstic no hauria sigut gaire gros, perquè ja'ls agrada a n'els nois públics això de parlamentar; però, fills meus, aquesta humorada ha estat un dijous a la tarda, i ha estat a l'hora de fer broma, a l'hora d'anar a San Sebastián, i a Biarritz, i a Luchon, i a tota mena de banys i d'aigües, pera curar-se la gargamella pera poguer continuar enraonant, i la cosa ha armat un bullici que, si no tanquen aviat les portes, menos els més aplicats, tots sortiran a fer campana. Ells han resistit totes les preguntes, les interpelacions, les interpelades, les hores de torna i obstrucció; han anat discutint els capítols de l'administració-llauna-local am paciència benedictina, anant passant tots els articles com qui passa grans de rosari; ells s'han resistit els uns als altres (que ja és resistència passiva), han resistit tot lo resistible; però, fills meus, això de venir l'istiu, quan diuen que tota cuca viu, i haver-se d'estar en els escaños, això'ls ha tret dels escaños i els ha fet perdre la paciència. «A l'istiu no trebàlla ningú!—han vingut a dir en bones paraules.—El cavar, el batre, l'arrencar pedra de les pedreres, o arrencar idees de la tinta, és un treball que no és pesat i es pot fer a tot temps de l'any! Nosaltres parlamentem, i parlamentar cansa molt més que l'altre mena de treball! Amb això, volem reposar! Nosaltres som classes superiors, i quan cri-dem visca'l treball, volem dir el treball dels altres! Nosaltres volem anar a fora!, i per anar a fora

UN DITXO MAL APLICAT

—¿Que teniu cargols, mestre?
 —No, senyor... Pel Juliol, ni dona ni cargol.
 —Oh, per xò: com que veyia que teniau dona m' he pensat que de cargols també n' hi haurían.

som capaços d'anar aprovant lo que's present!

XARAU

Grans mercès als companys Glosadors que s'han adherit incondicionalment a l'idea de dedicar una festa d'homenatge a n'en Lluís Barrillon, el famós glosador-fondista de Gracia. Al congratular-nos de que la nostra iniciativa no hagi caigut en el buid de l'indiferencia ni en el fangal de les baixes passions, ens comprometem a treballar de ferm (ara més que mai) pera portar a cab el gran acte de reparació. No sabem encara si serà assamblea, o concili, o brenar germanívol, però és segur que serà acte i un acte expansiu i digne.

I qui sab?... Pot-ser de la celebració d'aquesta festa en neixi la fundació d'un monte-pio: el Monte-Pio dels Glosadors.—X.

COM MÉS AMICHS...

De las Islas Filipinas,
y ab la escama consegüent,
vaig rebre ahí aquesta carta
del meu amich Pau Climent:

«Amich Pep: Desitjaría
que ab estricta precisió
volguessis de Barcelona
pintarme la situació.

Com ja deus tenir noticia,
d' aquí 'l cólera 'ns en treu
y estich per repatriarme
al primer vapor-correu.

El lloch de ma residencia
encare no hi decidit.
Pensava anárme'n á Cádiz,
á Bilbao, ó á Madrit.

Pro si 'm dius que á Barcelona
hi ha pau y tranquilitat,
molt prompte jo y ma familia
serém al vostre costat.

La teva franca contesta
mentres espero impacient,

mana y disposa com vulguis
del teu amich

PAU CLIMENT.»

En justa correspondencia,
avuy sense dilació,
al meu amich penso enviarli
aquesta contestació:

«Amich Climent: Tinch de dirte
qu' estás molt mal informat
si 't pensas que á Barcelona
hi ha pau y tranquilitat.

Aquí, ab las cosas que hi passen,
quasi no hi queda ningú.
No mes te diré: ¡Figúrat,
quan n' ha guillat en Lerroux!..

Vés com pintarà 'l negoci
qu' ell hagi tocat el dos!..
Diu qu' és perque á l' Argentina
hi faltan *emperadós*.

¡Pobres *porteños*, ja 'ls planyo
si aquesta *llagosta* 'ls cau!
La sort que per 'quellas terras
no hi ha tanta gent babau...

Altrement, noy, no ho probessis
pas de trasladarte aquí!
Aquí no mes hi pot viure

aquell que 's vulgui morí.

Vosaltres, malgrat el cólera,
podeu dir qu' esteu al cel.
La peste y *Don Alejandro*,
vist lo nostre, son pa y mel.

Aquí ab tanta lley escrita,
tant sòu y tant polissón,
hi tením *mancomunadas*
totas las plagas del món.

Aquí, per lo que respecta
á 'n el problema social,
tením la tragi-comedia
del Descans Dominical.

La tal lley que aixó regula,
entre reglas y excepcions,
és com un mas de fil-ferro
encetat per molts cantóns.

Es un olla de monjetas;
és un teixí y desteixí,
y sabi será 'l que pugui
treure l' aygua d' aquest ví.

Tením, per cert, las tabernas,
que á 'n á la lley s' han sotmés
y com á *tabernas* tancan;
pero obren com á *cafés*.

Els seus taulells apareixen
ab un drap blanch al demunt
semblant talment un sudari
cobrint el cos d' un difunt.

Tením, també, molts *pistas*
que 's tornan sempre aygua-poll.
Tením *casas encantadas*
y *ánimas* que hi fan soroll.

Tením *brassos de gitano*
qu' envenenan á la gent.
Tením *tifus*; tením *febres*;
tením tot lo més dolent.

En rel ligió, som tots *carcas*;
en patria, som *fills ingrats*;
en política, horroritzat!
estém *solidarisats*.

Si á pesar d' aixó, 'ns veus gras-
sans y frescos y riallès, [sos,
no 'n fassis cas, que las penas
també engreixan d' alló més.

Pro, sobretot, pel carinyo
que 't porto desde petit,
no hi vinguis á Barcelona!
Créume, vésten á Madrit.

Vésten allá y no te 'n moguis;
l' ayre d' aquí no 't convé.
Aixó és lo que t' aconsella
el teu amich

DEL TEMPS

—Y vostés ¿qué hi voldrán pendre?

—La fresca.

PEP LLAUNÉ

LLIBRES

ANARQUINES, per FELIP CORTIELLA. — Extensament voldríam parlar d'aqueix inspirat tomo de poesías que ha publicat en Felip Cortiella, però 'ns hem de limitar a dirne lo més essencial, pera desvetllar, en els que 'ls agradi extasiarse ab obras primorosas, el desitj de saborejarlo.

En primer terme, cal remarcar la orientació franca y valentment revolucionaria d'aquet llibre, ferma y tant ben definida que resulta un avens dintre lo avensat. Per la *Societat Futura* justifica lo que afirmém. Estém d'acort ab altres crítiques al dir que ab *Anarquines* en Felip Cortiella ha donat un exemple de valor als intellectuals catalans. La consciencia y seguretat que té 'l poeta de las ideas que propaga 's nota en la deslliuransa, en el bell entrellassat moral y filosófic dels treballs que componen el volum, y que encarnen un poema d'armónica bellesa, apart de sa exquisida presentació (una de las poesías es ilustrada ab una frescal y flayrosa música) y de l'escayent títol d' *Anarquines*.

La profunditat de pensament que domina en aquesta obra no es entelada per pessimismes descoratjadors ni ironías de viciós, com hem pogut notar, lamentancho, en altre poeta catalá de inesborrable recort; ben al contrari, després de fuetejar tots els prejudicis per necessitat, entona un himne d'amor y optimisme á la vida de perfecció, de justicia, per la qual l'autor daleix y vol apropiarla ab l'esfors generós de son cor y el poder de son intelecte.

La frase enérgica del revolucionari, l'accent aspre y dur adquirit en la lluyta empresa contra totas las maluras socials, es amorosit ab notas inspiradíssimas y deliciosas que prenen forma en poesías d'una sorprenenta idealitat, versificadas ab senzillesa y espontaneitat; de aquestas, las que trobém més enlayradas son: *A la Dóna Futura*, *Responament*, etc., y de gran trascendencia y original tema *Lo Ideal i lo Real*. La poesia més preuada, que fulgura radiant entre las altres, es l'hermós y sublim diallech *Primicies*, joya de nova moralitat, cant de gloria corejat per home y dóna d'una responsabilitat, perfecció y delicadesa insomniadas.

Desde l'aparició d' *Anarquines*, podém exclamar: Ja tenim el nostre cantor, ja va semblant pel món la nova llevar el poeta de l'Emancipació!

El saludém de tot cor y oferím als nostres lectors una petita mostra de sa inspiració deixantlos saborejar

LES DUGUES JUSTICIES

Dugues menes de justicia
a mort lluiten entre sí:
la que ompla'l cor de delicia,
l'altra que viu de malicia
i n'és símbol el botxí.

Que l'una és falsa i odiosa
l'història ho mostra ben clar;
com l'altra lliure, amorosa,
eterna en sa llum hermosa,
i regna sense penar.

La que esglaiava a l'anunciar-se,
és justicia de malvats;
la que llu sense imposar-se
i esperança al revelar-se,
és la nostra, cors honrats!

TÍVOLI

La temporada d'estiu va donar comens el passat dis-sapte ab una companyia dirigida pel popular Palacios.

Forman part del personal, qu'está molt bé de senyoras, la tan aclamada tiple lleugera Pura Martínez.

Y la no menos ovacionada Juanita Fernández.

Y las igualment celebradas Hugueta, Manzano, Cazorro, Rueda, Pérez y Pinella, totas ellas guapas y bellugadissas.

Fins avuy, la obra que 'ls marxa millor es la titulada *Cinematógrafo Nacional*.

—Dimars va estrenarse *Amor ciego*. Se tracta de un dramet en tres quadros ben pensat y contenint alguna situació acertada. La lletra, del senyor Pastor, está á més altura que la música, original del mestre Penella. La obreta, ab tot, va ser aplaudida, aplausos que compartiren intérpretes y autors.

—Pera molt aviat s'anuncian las primeras de *Al son de la Marsellesa* y *Las Bandoleras*.

NOVETATS

El benefici de la senyora Pino va veure's sumament concorregut.

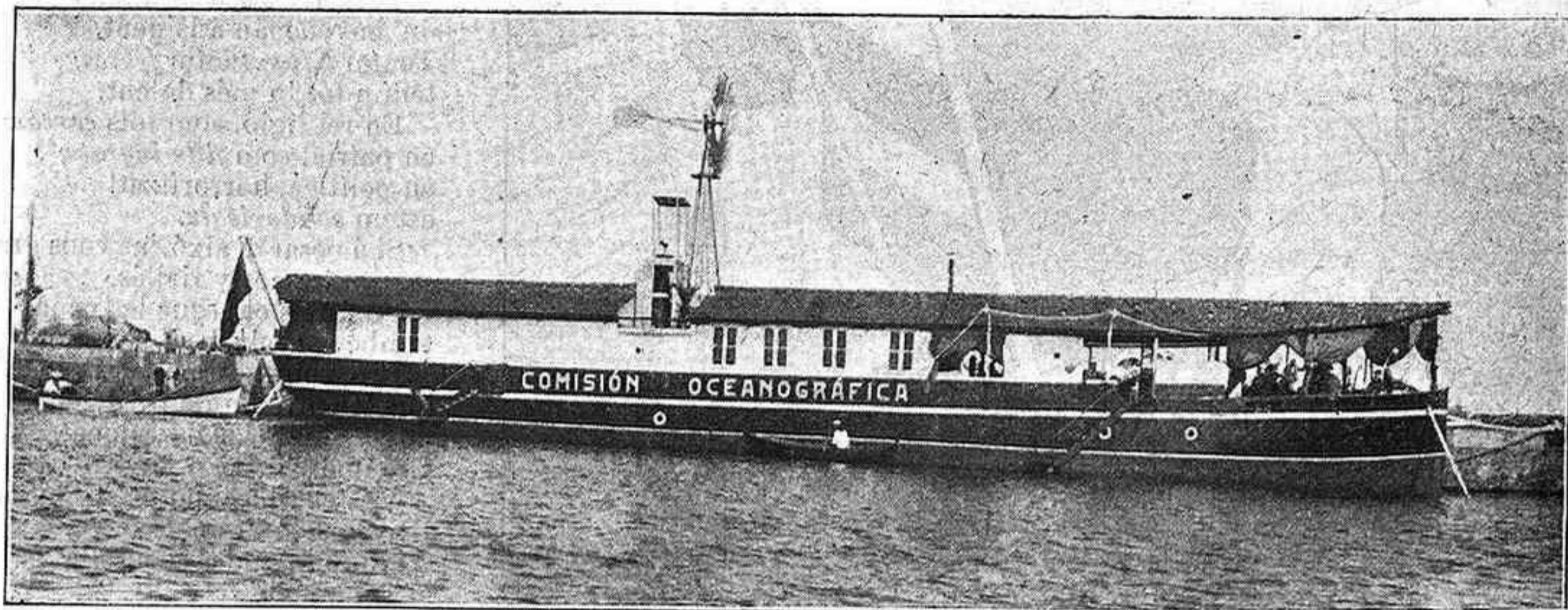
Dugas obras prou conegudas de tota mena de públichs formavan el programa: *Divorciémonos* y *El chiquillo*.

En una y altra va ferse aplaudir de valent la festejada artista quina ductilitat y quin talent pera la comedia son reconeguts unánimement á tot arreu.

—Dimars va tenir lloch la despedida de la companyia, que ha vingut fent aquí una regular campanya, y de la que, si havém d'esser franchs, n'ha sigut la única heroína la Pino; donchs els demés no han fet altra cosa que demostrarnos continuament que no passen de comediantes adotzenats.

En dita funció va representarse *Las flores*, dels Quin-

NOTA CULTURAL

El canyoner «Cocodrilo», á bordo del qual s'hi ha instalat la nova *Escola de Zoologia Marina*, inaugurada el día 12 d'aquest mes.

UN UNIFORME PERILLÓS

—Eyl... Ep!... Mestressa... ¿que badém?

—Com que us fan anar tan macos!... ¿que té d'extrany que una s' enfabi ab las cosas bonicas?

tero, y al final la concurrencia va assentir ab llarchs aplaudiments.

BOSCH

Definitivament ha triomfat la ópera italiana.

Els artistes que forman el quadro de companyia, son en sa major part ventatjosament coneguts de la nostra patuleya filarmónica: aixó vol dir que 'l públich va acudir al *llamament* ab l' esperansa fundada de que no li havían de donar gat per llebra,... y aixís va ser.

La primera funció va celebrarse ab bona entrada. *Aida* va ser la ópera escullida, que conta ab molts incondicionals admiradors, y quína interpretació pot calificarse de notable. El mestre Baratta la conduheix bé; la senyora Vergeri hi sobressurt esplendorosament, y els seus companys la senyora Julibert y els senyors Gil Rey y Calvo arrodoneixen el conjunt d' una manera acceptable.

—Darrerament s' ha cantat la popular obra de 'n Meyerbeer *L' Africana*, obtenint ab ella un merescut éxit totas las parts, y la direcció especialment.

El tenor senyor La Sierra va frassejar la llissó de un modo acertat, veyentse obligat á repetir alguns fragments. El senyor Gil Rey y la senyora Laveroni, ajustats tota la nit.

—Ahir, dijous, tocava la primera representació de *Tosca*, que havia de interpretar la simpática Vergeri y que portará ab seguretat gran contingent de filarmónichs al frescal teatro del Bosch.

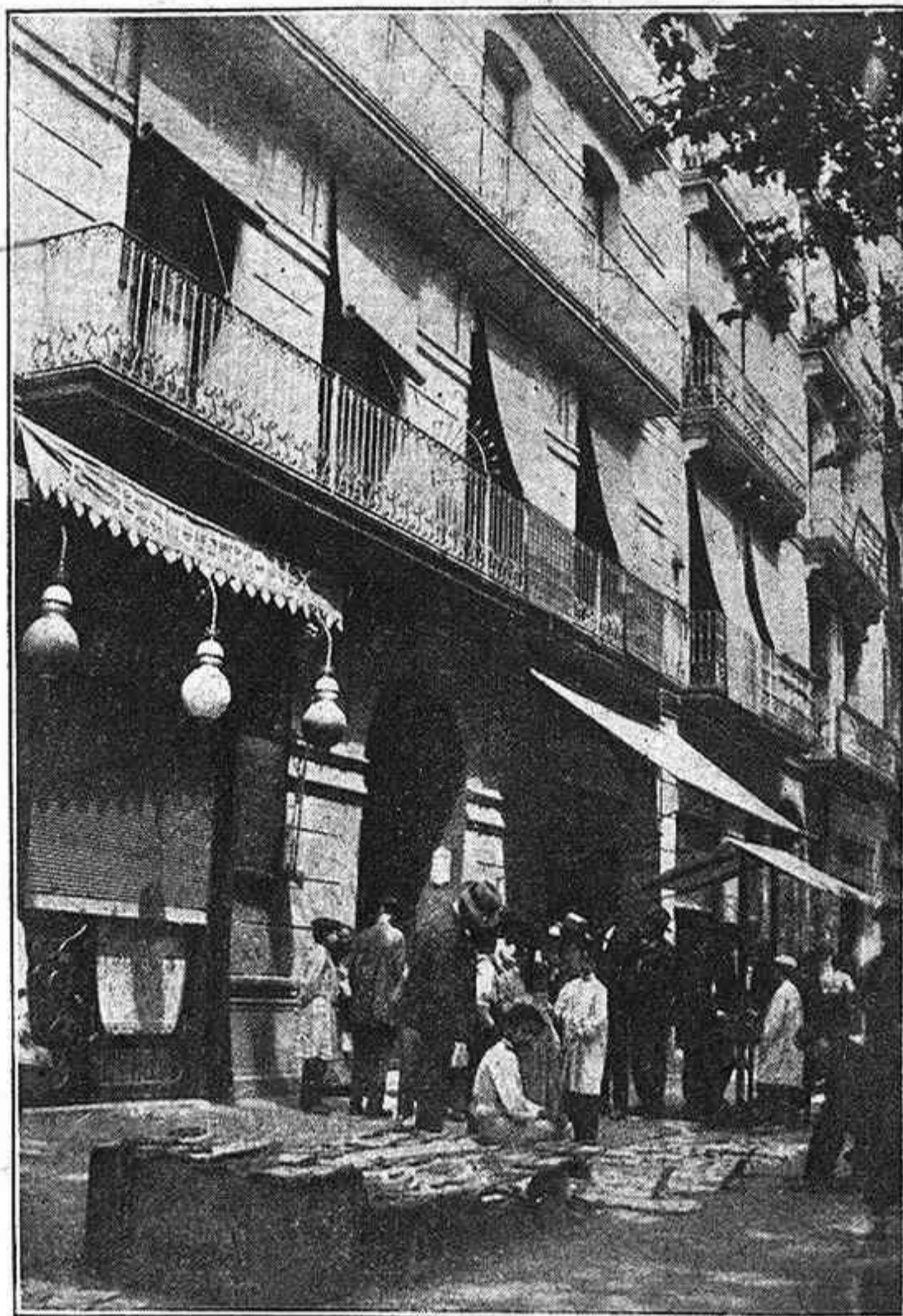
L. L. L.

EPIGRAMAS

Parlant sobre religió,
deya un:—Mossén Climent,

EN PLÉ SIGLE XX

La casa de la por

En aquesta casa, situada á la Ronda de Sant Antoni, número 9, s' hi han sentit durant algunas nits sorolls misteriosos (?) que al esporuguir á certas imaginacions han fet las delicias de molts bromistas desocupats.

¿oy que l' Antich Testament
no serveix de res?

—¡Senyó!

¿Per qué díus aixó, Sever?

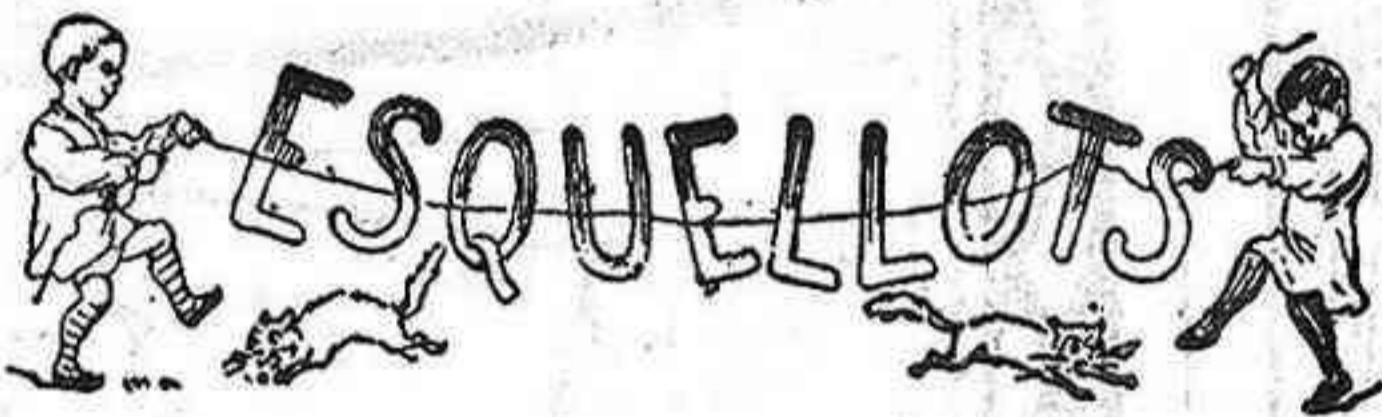
—Perque quan se 'n fa un de nou,
y aixó tothom ho sab prou,
el darré anula 'l primer.

F. P. VALDÉS

El sombrero de Prativú
(Pou vell, cantonada á Malla)
té un gran lletrero que díu:
«Barrets per homes de palla.»

Va preguntar mossén Joan
al noy menut de la Sara:
—¿Díu que tú ets fill d' Alicant?,
y aquést respongué al instant:
—¡Oy noi! Soch fill de la mare.

AMADEU NADAL B.

¿Que qué 'n dihém del *lío* de la casa dels sorolls, de la Ronda de Sant Antoni?

¡Qué volen que 'n diguéml... Que

*si es broma, puede pasar,
pero á tal punto llevada,*

se 'ns figura que Barcelona es ja massa gran pera entretenir-la ab aquestas ximplerías, més propias d' un miserable poblet que d' una ciutat que de tant en tant parla de fer exposicions universals y pretén ser la finestra per la qual Espanya mira á Europa.

Y fins anyadirém qu' en aquest assumpto tanta pena 'ns fa el bromista autor dels rúfidos com el públich que va á escoltarlos, com las autoritats que se 'ls prenen en serio, com la premsa que *jalea* la cosa, ni més ni menos que si aquests sorolls fossin el ressó de la *revolución desde arriba* que pregona en Maura ó 'l de la *revolución desde abajo* que simbolisa en Lerroux.

¡Momo els ampari á tots!

Llegeixo:

«A Zaragoza els llassers municipals, pensantse que tiravan el llas á un gos, varen tirar-lo á una nena que fou arrastrada uns quants metros.»

¡Sambomba!

Per lo que 's veu, las exposicions que hi ha actualment á Zaragoza son dugas.

La Hispano-Francesa y la de que á un li tirin el llas y l' arrosseguin un rato.

* * *

De totas maneras, ¡quina llástima que aquesta *broma* del llas no hagués tingut lloch mentres en la immortal ciutat hi havia els tres regidors barcelonins que, s' ignora ab quín objecte, varen anar á Zaragoza á gastarse mil cinch centas pessetas de la Pubilla!...

¡El llas al coll... una estoneta!

Se 'l mereixían.

El día de Sant Cristófol, patró, com ja es sapigut, dels *autos*, la Junta de l' Obra de la microscópica capella del Regomir, á tots els automovilistas que varen acudirhi va obsequiarlos ab una medalla de plata que porta aquesta inscripció:

«*San Cristóbal te protege.*»

¡Está graciós *San Cristóbal!*...

¡Protegir únicament als senyors automovilistas!...

Y als pobres paysáns que aném á peu, ¿quí 'ns protegirá?

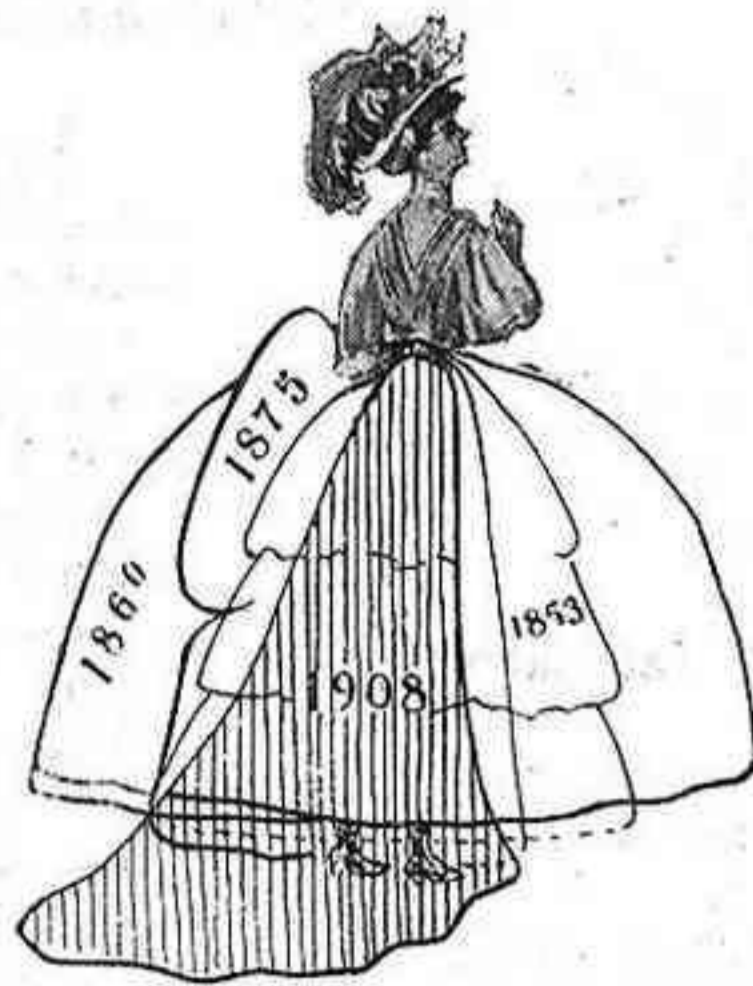
* * *

Per supuesto, que 'l día que 'l públich acabi la paciencia y s' emprengui l' assumpto pel seu compte, ja veurán

COM S' ESTIRAN Y S' ARRONSAN LAS MODAS FEMENINAS

LAS FALDILLAS.—Per l' amplaria, es monstruós el mirinyach del any 1865.

Aquí la monstruositat es la del polissón del any 1875.

Per la llargaria, van del paner de 1770 á la faldilla baixa de 1820.

LA CINTURA.—Puja y baixa tot sovint: desde la grega del any 1810 fins á la faixada del 1902.

LAS MÁNEGAS.—Cambian contínuament inflantse y desinflantse.

EL BARRET.—El més gros es el de 1787, acostants hi el que s' duya l' any passat.

El més petit es el de 1860, y el més ample el d' enguany, tot emplomassat.

Lo més curiós es la capota aplacada dels seixantas, al revés de las cimeras d' avuy día.

PENTINATS.—Se tiran endavant, endarrera ó als costats. El més plá es el de 1865, juntat al clatell per medi del ret.

els mals-esperits del auto com, ab lo de la protecció promesa, Sant Cristófol no ha fet més que pendre'ls el nú mero.

Y pintarlos... Sant Cristófol nano.

¡Bona l' hem feta!

Ara 'ns han nombrat conde al senyor Güell...

¡Quína llástima!

¡Tan bé que li esqueya á don Eussebi el no ser altra cosa que senzill ciudadá barceloní, net de ridículs pergamins y profanacions heráldicas!...

«El conde de Güell...»

No podría ferhi més!...
Ens sembla que 'l motejan.

Els incondicionals ab que conta l' ex-emperador, que arriban encare á set ó vuyt, pensan anar á despedir el quefe á Marsella el día que s' embarqui con rumbo á las Américas.

El pas que projectan es meritori á tot serho, y suposém que 'l gran Alejandro 'ls ho agrahirá de tot cor.

Pero, lo que deu dir ell:

—Vaya un gasto inútil!... Mes valdría que 'ls quartos que hi heu d' emplear me 'ls envihesseu á mí... Aixís

vosaltres vos estalviariau el trágol del viatge y yo la triste emoción de estrechar vuestra mano fraternal...

Diálech cullit á la Rambla
aquest diumenge passat:

- Papa, ¿no hem de comprar postres?
- Es que no sé que comprar...
- Jo vuy un *bras de gitano*,
que m' agradan molt, ja ho sab.
- No, fill méu... nó. De «gitanos»
no n' has de volguer res, may.

Definitivament Sant Cristófol ha sigut nombrat patró dels desahogats *chauffeurs*.

Com diém més amunt, per la seva diada varen ser en gran número els automòvils que anaren á fer acte de presència á la capelleta del carrer de Regomir.

—Pobre Tófol, t' han ben enredat deya un cotxero dels de punt. Ab una casa tan petita com téns, ferte abogat d' aquests guillotinaires!... Si 't comensan á portar ex-votos: crossas, y camas y brassos de cera, aviat haurás d' aixamplar la barraca.

Don Francisco X. Tobella,
jardiner municipal,
diuhen qu' está contentíssim
de la gran sombra que fan
las *moreras de la Xina*
uns arbres nous qu' ha plantat,

¿Es dir que... uns arbres que *dónan*
molta sombra, sombra en gran?...
¡Don Teodoro desseguida
al seu jardí en plantará!

¿Voleu veure un contrasentit? Fixéuvos ab un *urbano*.
L' *urbano* es un empleat que ha de tractar á tothom ab
modos y respecte, ha de vestir pulit y decorós, ha d' en-

senyar, amonestar, vigilar, encarrilar, dirigir, etc., etc.
¡Y me li posan *casco* de palla!
Vet'aquí un home que ha d' anar ab *peus de plom*, te-
nint el *cap lleuger*.

Pom! Pom! Pom! d'ú que sentían
totas las nits els vehins.
—Aixó es un' ànima en pena!—
al últim un d' ells va dir.
—Es que fan moneda falsa!—
deya un altre acobardit.
—Aixó són els solidaris!—
exclamava un de molt viu.
—*Algún chusco, algún menguado!*—
repetía el bon sentit...
Dos mil badochs á tot'hora
devant la casa del crim,...
entra en joch la policia,
cessan els sorolls, per fí...
¡Y entretant ningú diguera
que estém en plé sigle XX!

Aixís va bé, senyor Puig y Alfonso!
Pallissa als *automovileros*, fins que 's determinin á atenuar la marxa.

Tunyina, mentres ens omplin els carrers de fum.
Llenya, en tant no 's decideixin á gastar benzina inodora.

Y si, com diu l' arcalde, tot aixó no es culpa de las máquinas sinó de la poca trassa dels que 's posan á *chauffeurs* sense enténdrehi, á la primera sessió no 's descuidi de anunciar el *El arte de conducir un automóvil*. (ó pessetas).

Vosté qu' es llibreter es el més indicat pera ferse una modesta propaganda.

Pensi que, si no se la fa vosté, no li farà ningú.

En l' Associació Popular Catalanista va tenir lloch dissapte passat una vetllada literaria dedicada á la bona memoria del malaguanyat poeta Antón Isern Arnau.

PASSANT PEL «FIELATO»

—¿Qué tal?... ¿Cóm marxa tot aixó dels Consums?

—Bé!

—Molt bé!!

—Pero molt bé!!!

ENTRE GERMANS DE PATRIA

—Nada, nada, ja ho saben: vinguin á la Casa del Pueblo, que alló es com si fos á casa seva.

Nombrosos y distingits escriptors varen pendrehi part, enaltint las qualitats del infortunat jove poeta, hermosa esperansa de las nostras lletras que la miserable realitat va cuidar-se de segar prematurament. Varen llegirse aixís mateix algunas composicions del propi Isern, y els aplaudiments no varen escassejar en tota la vetlla.

Cada día se 'n sabon de novas.

Res ilustra tant com la premsa d'informació.

Copiém un telegrama: «Se sabe que días pasados ocurrieron disturbios en Río Benito (Fernando Póo).»

Qu' es com si diguessim: «Hi han hagut barallas al Riu Besós (Isla de Mallorca).»

Perque *Río Benito* es al Continent africá, á la Guinea espanyola, com el Besós y el Llobregat son á la península.

¡Eyl!.. Si 'ls senyors corresponsals telegráficsho manan lo contrari.

A un pagés que acabava de arribar de La Tarumba, li deya un parent séu, de ciutat:

—¿Qué tal?.. deveu sentir més calor aquí que al vostre poble...

El pagés volguent quedar bé:

—Sí, ja 'n fá, ja, de calor... Pero, *vatja*, per una població de la importancia de Barcelona, encare trobo que 'n fa poca.

QUÈNTO

Un metje molt conegut, al entrar á un Museo, deixa el parayguas al guarda-robas.

Al sortir se troba ab que el parayguas s' ha perdut, á pesar de lo qual l' encarregat de guardarli li exigeix el pago de 25 céntims.

—Pero aixó es inconcebible! ¿cóm goseu demanar que vos pagui la vigilancia d' un objecte que m' haveu deixat perd're? exclama el metje.

—Dispensi, doctor, respón l' empleat. Aixó no es una rahó pera que jo deixi de cobrarli el ral... ¿Que, per ventura, no envía vosté el compte als malalts que se li moren?

LAS SOBRAS DE LA COLECCIÓ ZOOLOGICA

—Voldria un parell de pollastrets ben macos...

—Els pollastres s' han acabat, senyora. En lo que toca á virám municipal, no quedan més que gallinas, capóns... y algun avestrús.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Pas-se-ja-da.*
- 2.ª MUDANSA.—*Branca, bronca.*
- 3.ª TARJETA.—*La Borrica.*
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Astrólech.*
- 5.ª TERS DE SÍLABAS.—*Roseta, Serapi, tapicer.*
- 6.ª CONVERSA.—*Utor.*
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Nou menos dos, set.*

TRENCA-CAPS

XARADA

CRIDA-CONCURS

¡Ta...ra...rí...! Se fa saber á tots els que fan xaradas, anagramas, geroglífichs, mudansas... y altres camándulas, que en aquesta secció y en la forma ja citada s' obra un concurs en el qual senzillament se demana un sistema, medi ó fórmula pera la calor combatre, y quin concurs estaré subjecte á las següents

BASES:

Primera:—Tenint en compte que la calor apreta massa y que cap *cinch* la total

avuy tothom se decanta, el sistema *tres* pot ser car, pro sí de molta práctica.

Segona:—Fentme *hu-segon* de totas las circunstancias, els traballs deurán estar escrits en lletres ben claras y no baixar de vuyt versos y ni pujar de quaranta.

Tercera:—S publicarán els que sigan publicables ab las firmas ó pseudónims á cada peu... ó á la cama, donantse un *quarta-segona* als quins no fassin per casa.

Quarta:—El treball de més mérit y de més condicions prácticas per lliurars de la calor, se presentaré al alcalde demanantli que l' inclueixi *cinch* dintre las ordenansas porque 'ls vehins pujan ferne l' us... que 'ls hi dongui la gana, (que en las ordenansas nostras aixó ja hi está en carácter.)
P. A. del J. el secretari del jurat

J. STARAMSA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Demá dissapte, día 18

LA CAMPANA DE GRACIA

entre els treballs de palpitant actualitat, publicarà un article del diputat per Barcelona

D. EMILI JUNOY

sobre l' assumpto

RULL

EROTISMO

por MANUEL HILARIO AYUSO

Un tomo, Ptas. 1

STAR GUIA

PARA LOS CHAUFFEURS Y TURISTAS EN ESPAÑA Y PORTUGAL

Ptas. 2

ANARQUINES

(POESIES)

PER FELIP CORTIELLA

Preu: Ptas. 1'50

El arte de conducir un automóvil

FOR

L. BAUDRY DE SAUNIER

Ptas. 6

A. CONAN-DOYLE

Aventuras de Sherlock Holmes

Policia fina

El problema final

La marca de los cuatro

Un crimen extraño

Triunfos de Sherlock Holmes

Nuevos triunfos de Sherlock Holmes

La resurrección de Sherlock Holmes

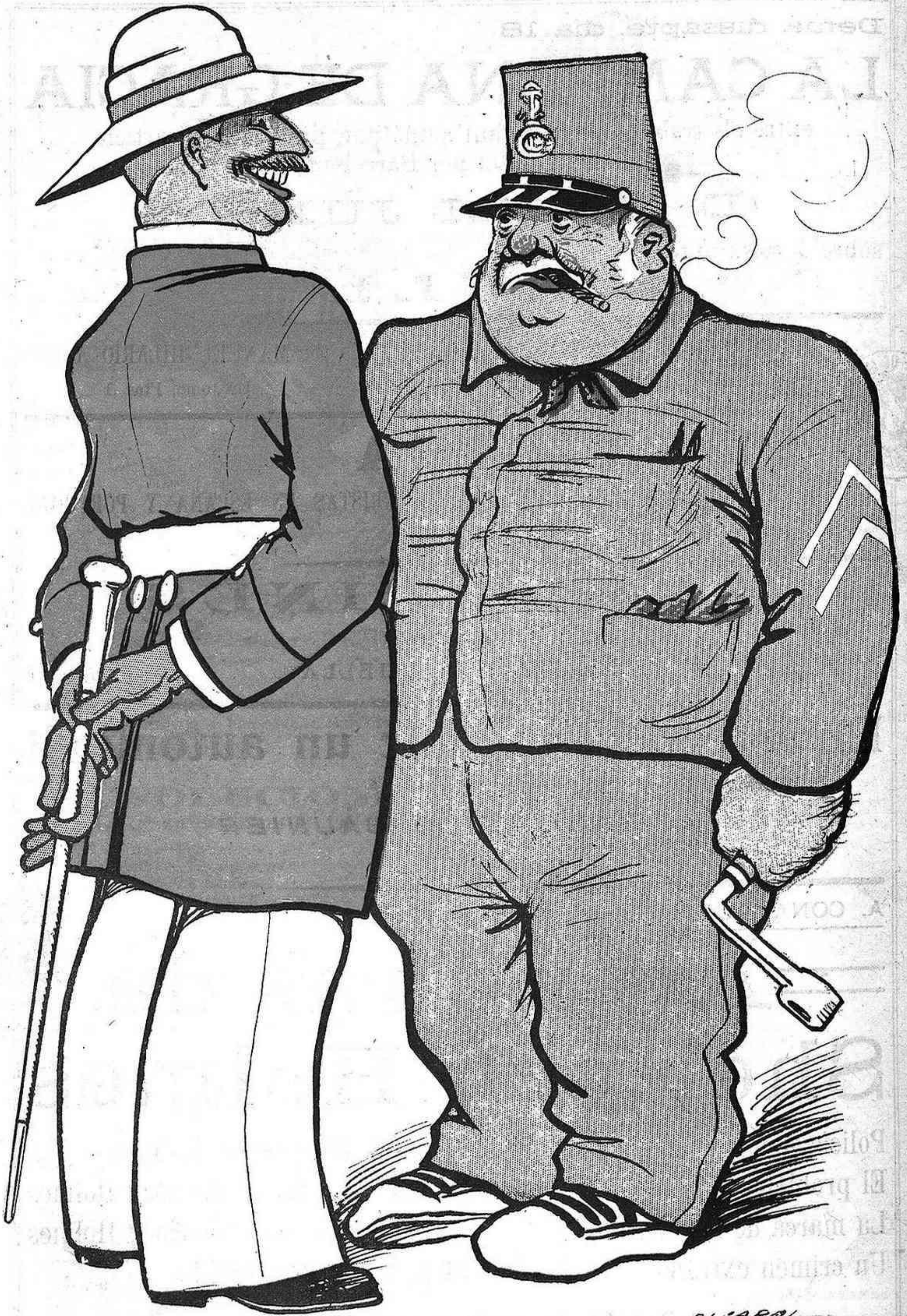
El perro de Basqueville

Precio de cada tomo, 1 peseta

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

INDUMENTARIA OFICIAL

Pujarol

El Tranviari:—¿Sabs, noy, que ben mirat fas una pinta molt rara?

L' Urbá:—Sí, però m' en rich. La méva pinta es franca de gastos... y la teva 't costa els teus diners.